

STIFTSPASTORAL

STRÄNGNÄS STIFT

2021-2030

INNEHÅLL

1. KALLELSE OCH IDENTITET	4
Övergripande mål	4
Stiftsorganisationens uppdrag	5
Fastän många, en enda kropp	5
2. NULÄGE OCH OMVÄRLDSBESKRIVNING	7
Omvärld	7
Strängnäs stift i vår tid	9
3. STRATEGI	10
Enhet i mångfald	10
Levande församlingar	12
Gott förvaltarskap	14
4. KÄLLSPRÅNG	16

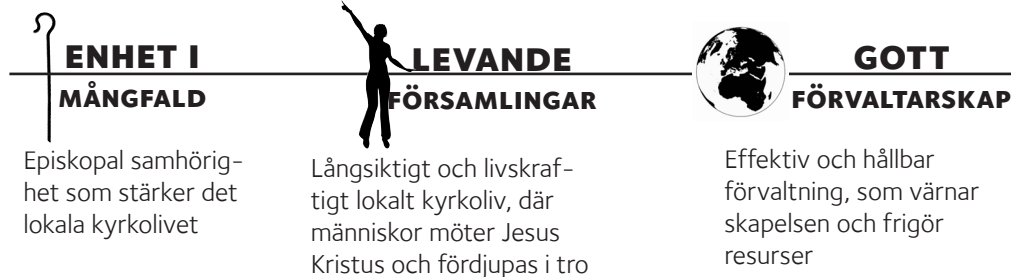
1. KALLELSE OCH IDENTITET

Gud sänder sin kyrka in i en värld som står i ständig förändring. Vår tillvaro skiljer sig på vissa områden markant från tidigare generationers livspremissor. Samtidigt är människans existentiella grundvillkor i världen konstant. Frågor om liv och död, om tillvarens yttersta grund, om vad som är ett meningsfullt liv och vad mänsklig blomstring består i har vår tids människor gemensamt med människor genom alla tider. Utmaningen som kyrka ligger i att aktualisera och gestalta evangeliet om Jesus Kristus på ett sätt som är trovärdigt i relation till hur de eviga frågorna tar sig uttryck i vår tid.

Syftet är att Strängnäs stift ska framträda som en gemenskap av liv till Guds ära, där Jesus blir känd och älskad och Guds rike synligt.

Övergripande mål

Under tidsperioden fram till 2030 ska Strängnäs stift stärkas på tre områden:

Stiftsorganisationens uppdrag

Kyrkans uppdrag grundar sig i Guds sändning. Så som Gud sände Jesus Kristus till världen sänder Gud oss att vara kyrka i vår tid och på vår plats. Kyrkan har till uppdrag att vara ett tecken på Guds närvaro i världen, ta del i Guds kamp för hela sin skapelse och göra Kristus känd, trodd och efterföljd. Detta uppdrag utförs i första hand i den lokala församlingen: i dess gudstjänst, undervisning, diakoni och mission. Församlingen är i den meningen Svenska kyrkans primära enhet¹.

Stiftsorganisationens huvuduppdrag är att främja församlingslivet och bidra till att stiftets församlingar har goda förutsättningar att verka på sin plats. Det sker bland annat genom stiftets tillsyn över att varje församling utför det grundläggande uppdraget, har en god förvaltning och att uppdraget som huvudman för begravningsverksamheten utförs på ett fullgott sätt. Strängnäs stiftsorganisation strävar efter att hålla samman främjandet och tillsynen som två aspekter av samma uppdrag: att vårda och värna församlingslivet². I detta sammanhållna uppdrag ingår också biskopens och domkapitlets särskilda tillsyn över kyrkans ämbetsbärare.

Strängnäs stiftsorganisation vill upprätthålla och utveckla styrkorna i Svenska kyrkans identitet som episkopal kyrka. En grundtanke i en episkopal kyrka är att den lokala församlingen aldrig är en isolerad enhet. Varje församling är ett lokalt uttryck för en delaktighet och kontinuitet med något större. Det handlar om stiftsgemenskapen, delaktighet i Kristi världsvida kyrka och kontinuitet med den kristna kyrkans historiska tradition. Stiftet relaterar också på olika sätt till de delar som tillsammans utgör Svenska kyrkans nationella nivå. I denna relation strävar Strängnäs stift efter att bidra och vara med och forma den nationella kyrkonivåns enhet och mångfald.

En episkopal kyrka är en kyrka med biskopar och stiftsindelning. Biskopsämbetet är genom sina konkreta ansvarsområden och historiska kontinuitet ett uttryck för den lokala kyrkans delaktighet i en större gemenskap. Till biskopsämbetets uppdrag hör att värna kyrkans enhet. Biskopsrollen gestaltar i sig själv en samhörighet med de församlingar som ingår i stiftet och står också som en växlingspunkt mellan det egna stiftet och andra delar av Kristi kyrka. Stiftsorganisationen och biskopen verkar för att denna aspekt av den episkopala kyrkans identitet ska få konkret betydelse i stiftets församlingar.

Stiftet utgörs av det pastorala område som en biskop har tillsyn över. Sida vid sida med den strukturen finns också demokratiskt valda organ på regional nivå. Alla Strängnäs stifts församlingar utgör tillsammans med stiftsorganisationen och dess olika organ Strängnäs stift som helhet.

Fastän många, en enda kropp

Kyrkan är med en biblisk analogi Kristi kropp i världen. Analogin ger uttryck för en kyrka som

---

1 KO (Kyrkoordningen), inledning 2 avd.

2 KO, 6 kap 4 § och 57 kap 1 §.

är ett sammanhållet helt, men som består av många olika delar med olika kvalitéer som berikar varandra. Paulus beskriver gemenskapen i Kristus såsom en kropp med många lemmar, där de olika lemmarna har olika funktion (1 Kor 12). Kristi kropps-analogi betonar starkt att delarna hör samman. Som del i Kristi kropp behöver Strängnäs stift både ge utrymme för en mångfald av lokala gestaltningar av kyrkan och värna den enhet som håller samman mångfalden.

Strängnäs stift omfattar ett visst geografiskt område, men det är genom olika former av konkret närvaro som kyrkan i reell mening tar plats i världen. Det sker genom livskraftiga kristna gemenskaper, genom vitalt gudstjänst- och församlingsliv, genom döpta människor som omsätter sin tro i handling, genom ett kontinuerligt bruk av kyrkobyggnader och andra yttringar av det materiella och immateriella kristna kulturarvet.

Alla delar av kyrkans organisation och liv har teologisk betydelse. Även de delar som kan sägas befinna sig längre ifrån kyrkans kärnverksamhet har del i hur kyrkan gestaltas. De är delar av kyrkans kropp i Strängnäs stift och måste därmed stämmas av mot kallelsen att på ett trofast sätt framträda som Kristi kropp i världen. Detta ställer exempelvis krav på att stiftets förhållningssätt till såväl sin egen som församlingarnas förvaltning präglas av långsiktig trovärdighet och av ekonomisk, social, ekologisk, andlig och kulturarvsmässig hållbarhet.

2. NULÄGE OCH OMVÄRLDSBESKRIVNING

Omvärld

Ett antal strömningar i samtiden framstår som särskilt angelägna att förhålla sig till. Tendenser som lyfts fram är sådana som kan förväntas vara långsiktiga och som påverkar Strängnäs stifts förutsättningar att verka som kyrka¹.

Globalisering

De senaste decenniernas tilltagande ekonomiska, kulturella och politiska globaliseringsprocess har knutit världens länder närmare varandra. Handel och rörlighet över gränser gör att Sverige i alltmer direkt mening påverkas av utvecklingen i andra länder, bland annat genom en ökande arbetsmigration. Därtill har ett antal regionala väpnade konflikter fått till följd att en stor mängd människor är på flykt i världen. Den globala rörligheten har samtidigt genererat politiska motreaktioner i västvärlden i form av växande nationalism och protektionism, med bland annat ökade krav på nationell kontroll och säkerhet.

En aspekt av den globaliserade världens öppenhet och rörlighet visade sig genom att ett lokalt utbrott av Covid-19 under 2020 hastigt utvecklades till en global pandemi. Pandemins direkta och indirekta konsekvenser kommer att påverka världen under överskådlig tid.

Den pågående globala klimatkrisen utgör en av mänsklighetens största utmaningar, bland annat genom behov av klimatomställningar och genom prognoser om att antalet flyktingar i världen kan förväntas ytterligare öka i klimatförändringarnas spår. Därtill aktualiserar klimatkrisen en rad rättvisefrågor, eftersom den drabbar jordens befolkning ojämnt och därmed förstärker klyftorna mellan rika och fattiga.

Pluralistisk kultur

I jämförelse med en historisk situation där Sverige präglades av en relativt enhetlig kristen kultur råder nu en påtaglig pluralism. Individen väljer i högre grad sina relationer och kulturella identiteter. Pluralismen gäller också på religionens område, där Svenska kyrkan som historisk nationalkyrka alltmer framträder som en aktör bland andra, om än med ett unikt historiskt arv och med en storlek som alltjämt är i särklass. Sverige har på allvar blivit ett mångkulturellt och mångreligiöst samhälle. 2018 hade var fjärde person utländsk bakgrund.

Sekulariseringen av den svenska majoritetsbefolkningen fortskrider och andelen människor som uppger att de inte tror på Gud, inte ber och aldrig besöker en gudstjänst blir långsamt fler². Som en konsekvens är inte längre grundläggande kunskap om kristen tro och förtrogenhet med kyrkans liv kulturellt allmängods. Särskilt svag är

---

1 Utöver de källor som anges löpande grundar sig omvärldsbeskrivningen på "Svenska kyrkans omvärldsrapport" (Svenska kyrkan 2018 och 2019) samt Nyckeln till Svenska kyrkan 2019 (Svenska kyrkan 2019).

2 "Svenska religionstrender" (SOM-institutet, 2020)

de ungas relation till kristen tro och tradition. Sverige hör till de länder som har lägst siffror i Europa vad gäller religiös praktik bland yngre. Varannan ung kristen i

Sverige uppgav 2020 att de upplever kränkningar för sin tro, ofta i samband med skolans undervisning i religionskunskap och naturvetenskapliga ämnen³.

Det är framför allt den grupp som redan har relativt svag religiös identitet som tenderar att få en ytterligare försvagad relation till organiserad religion. Detta samtidigt som den del av befolkningen som regelbundet deltar i gudstjänst ligger relativt konstant över tid (ca 5%).⁴

Parallellt med denna sekulariseringsprocess har religionernas plats i det offentliga samtalet och som faktor för hur människor formar sina liv samtidigt blivit synligare. Den pluralistiska situationen där ingen enskild religiös tradition är norm innebär att skillnaderna mellan olika religiösa uttryck blir påtagligare.

Teknologi och rörlighet

Samhällets digitalisering utgör vår tids stora teknologiska revolution. Internet är ständigt närvarande i såväl privatliv som arbetsliv. År 2018 hade i princip alla svenskar tillgång till internet i hemmet (98%).⁵ För kyrkans del innebär digitaliseringen stora möjligheter i form av nya arenor och mötesplatser att ta plats på.

En kulturell individualisering, där den enskilde utifrån varumärkeslogik bygger sin identitet, innebär att personliga konsumtionsval och åsikter blir till uttryck för vem man är. Viljan att tillhöra och långsiktigt engagera sig i medlemsorganisationer går ner, men ersätts i viss mån av människors engagemang i enskilda frågor. Den ökade rörligheten innebär också att människor som en gång lämnat Svenska kyrkan mycket väl kan vilja inträda igen om de finner anledning till det.

Folkhälsa

Ur ett internationellt perspektiv är den generella folkhälsan i Sverige god. En jämförelsevis stor andel av befolkningen självskattar sin hälsa högt. Den andel av befolkningen som uppfattar att de har god hälsa har växt under perioden 2006-2018.⁶ Den psykiska ohälsan utgör dock ett påtagligt problem i Sverige, särskilt bland unga och äldre. Andelen yngre (16-29 år) med stress, oro, ångest eller annan form av nedsatt psykiskt välbefinnande är hög och ökade markant 2006-2018.⁷

Generellt ökar de hälsomässiga skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper i Sverige. Detta går att förstå som ett led i en mer allmän social isärdragningsprocess, där skillnaderna vad gäller ekonomi och utbildningsnivå ökat mellan olika samhällsgrupper.⁸

---

3 Detta enligt en enkätundersökning som Sveriges kristna råd genomförde under 2019-2020 "Rapport: Unga troende i samhället" (Sveriges kristna råd, 2020).

4 "Svenska religionstrender" (SOM-institutet, 2020)

5 "Svenskarna och internet 2019", (Internetstiftelsen, 2019), s 3.

6 "Folkhälsans utveckling – årsrapport 2020" (FHM 2020),

7 "Folkhälsans utveckling – årsrapport 2020" (FHM 2020), s 12

8 "Folkhälsans utveckling – årsrapport 2020" (FHM 2020),

Strängnäs stift i vår tid

År 2000 förflyttades Svenska kyrkans position från att vara statskyrka till fristående samfund (dock med en särskild lagstiftning). Från att vara en del av den offentliga myndighetsvärlden till att bli en del av civilsamhället. Konsekvenserna av denna förändring bearbetas fortfarande. Andelen av Sveriges befolkning som tillhör Svenska kyrkan har gått från att år 2000 omfatta 83%, till att nu närma sig 50% (56,4% år 2019). I takt med att Svenska kyrkan rör sig bort från majoritetskyrkans position blir det alltmer aktivt ställningstagande att vara medlem.

Sedan drygt ett decennium tillbaka minskar den offentliga sektorns roll som utförare inom den svenska välfärden, vilket följts av ökade förväntningar på att civilsamhället ska ta en större roll. Detta har förändrat vilka yttre förväntningar som finns på kyrkans diakoni och på kyrkan som kanal för att mobilisera volontära resurser.

Premisserna för att verka som kyrka blir alltmer olika i stiftets församlingar. Det handlar om skillnader mellan stad och land, mellan avfolkningsbygder och platser med inflyttning, mellan stora och små församlingar, skillnader i församlingarnas ekonomiska förutsättningar och i kyrklig sed. Det innebär att församlingarnas behov av stöd från stiftsorganisationen ser alltmer olika ut, vilket är en påtaglig utmaning. Strängnäsmodellen är ett av stiftsorganisationens etablerade verktyg för att upprätthålla dialog med stiftets alla församlingar. Strängnäsmodellens struktur säkrar att församlingsledningen i alla församlingar regelbundet möter representanter för stiftsorganisationen.

Stiftets religiösa karta har ritats om på ett sådant sätt att Svenska kyrkan lever sida vid sida med andra kyrkor och med andra religioner. Vad gäller kristen närvaro finns en mångfald av andra kyrkotraditioner representerade i stiftet. Det handlar dels om traditionella frikyrkor som varit etablerade i stiftet under lång tid, med en särskild styrka i Närkeleden. Från 1970-talet och framåt finns också växande grupper som står i östkyrklig- och i romerskkatolsk tradition. På ett särskilt sätt sticker Södertälje ut som östkyrkligt centrum. Även i Svenska kyrkans församlingsverksamhet finns på många platser en ökad närvaro av kristna med annan konfession än den evangelisk-lutherska. Utöver de kristna grupperna finns också andra religioner tydligt representerade. Särskilt stark är den muslimska närvaron, med moskéer och muslimska kulturcenter i ett antal av stiftets städer.

Svenska kyrkans ekonomiska förutsättningar kommer att vara en viktig fråga under den tidsperiod som denna stiftspastoral avser. I takt med att resurserna minskar kommer ett antal strategiska val att behöva fattas, vad gäller verksamheter, fastigheter och antalet anställda, samt vägval vad gäller eventuella alternativa ekonomiska inkomstkällor vid sidan av kyrkans medlemsburna intäkt.

Den ”Färdplan för klimatet” som Svenska kyrkans kyrkostyrelse antagit har målsättningen att göra Svenska kyrkan klimatneutral till år 2030, vilket ställer krav på att stiftsorganisationen aktivt arbetar med frågan.

3. STRATEGI

Stiftsorganisationens strategiska val för perioden 2021-2030 är i det följande disponerade i tre avsnitt: **Enhet i mångfald**, **Levande församlingar** och **Gott förvaltarskap**.

Enhet i mångfald

En episkopal kyrka kan gestaltas på många olika sätt utan att den historiska kontinuiteten går förlorad. Den episkopala kyrkotanken är exempelvis inte beroende av att befinna sig i majoritetssituation eller att definieras som nationalkyrka. Den grundläggande identiteten ligger i att tillhöra Kristi världsvida kyrka. För ett stift i Svenska kyrkan handlar det mer specifikt om en allmänkyrklig tillhörighet utformad i evangelisk-luthersk tappning.

Strängnäs stift vill levandegöra Svenska kyrkans episkopala karaktär på ett sätt som stärker samhörigheten i stiftet. Stiftsorganisationen bör aktivt arbeta med att upprätthålla närhet till stiftets alla enheter, särskilt med tanke på växande skillnader. Det angelägna i att stärka kyrkans enhets- och gemenskapsdimensioner understryks ytterligare av samtidens tendenser till samhällslig fragmentering och social isär-dragning.

Stiftsorganisationens alla medarbetare bör i sina olika roller betrakta sig själva som ambassadörer för den episkopala stiftsidentiteten och behöver fortlöpande rustas för den uppgiften. Detta gäller såväl stiftsorganisationens förtroendevalda som anställda medarbetare.

Stiftsorganisationens arbete med att stärka kyrkans episkopala enhet och delaktighet sker på följande tre områden:

1. Stiftsgemenskap

Stiftsorganisationen ska verka för att tillhörigheten till Strängnäs stift ska göra positiv skillnad för den lokala församlingen och ta sig uttryck i samhörighet och solidaritet mellan stiftets församlingar. Detta sker genom:

- att hålla dialogen levande med varje församling om uppdraget att vara kyrka i den här tiden på den här platsen. Det sker bland annat genom Strängnäsmodellens struktur för regelbundna möten. Strängnäsmodellens ram rymmer också biskopsvisitationer, prostvisitationer och revidering av församlingsinstruktioner.

- att erbjuda relevanta och högkvalitativa stiftsgemensamma mötesplatser för lokalt engagerade församlingsmedarbetare – anställda, förtroendevalda och ideella. I stiftsorganisationen ska finnas en pågående process som i dialog med församlingarna urskiljer vilka områden som ska prioriteras och vilka målgrupper man bör rikta sig till.
- att uppmuntra och stimulera samverkan mellan församlingar, gärna med kontraktsprosten som enhetsskapare mellan församling och biskop.
- att upprätthålla och utveckla ett stiftsgemensamt pastoralt arbete. Stiftsgemensamma pastorala insatser utformas alltid som ett stärkande komplement till församlingarnas pastorala arbete och kan exempelvis handla om gemensamma gudstjänster, ungdomsarbete i samverkan med SKU i Strängnäs stift och andra stiftsövergripande satsningar.
- att göra bruk av domkyrkan som hela stiftets katedral och som självklar resurs för det stiftsgemensamma arbetet (se avsnittet Källsprång).
- att göra bruk av Stiftsgården Stjärnholm som ”ett hem för församlingarna i Strängnäs stift” och som självklar resurs för det stiftsgemensamma arbetet (se avsnittet Källsprång).¹
- att ge förutsättningar för att biskopsämbetet ska kunna framträda som ett konkret och verksamt tecken på den episkopala samhörigheten i stiftet. Det innebär att säkerställa kvalitet i biskopens olika mötesplatser och förvalta biskopsgården på ett sådant sätt att den kan utgöra ett ändamålsenligt redskap i biskopens arbete.

2. Delaktighet i Kristi världsvida kyrka

Stiftsorganisationen ska verka för att varje församlings delaktighet i den världsvida kyrkan ska vara ett närvarande och meningsfullt perspektiv i Strängnäs stift. Detta sker genom:

- att stiftets vänstiftsrelationer underhålls och utvecklas. Vänstiftsarbetets inriktning bör präglas av ömsesidighet i utbytet och bedrivs på ett sätt som tydligt kommer stiftets församlingar till del.
- att stödja och inspirera församlingarnas engagemang för internationellt arbete.
- att upprätthålla och utveckla Strängnäs stifts ekumeniska relationer till andra kyrkosamfund som verkar på Strängnäs stifts område. Det regionalekumeniska arbetet ska alltid ske på ett sådant sätt att det är till stöd för de lokalekumeniska relationerna på församlingsnivå. Det faller sig naturligt att stiftsnivån tar ett särskilt ansvar för att upprätthålla goda relationer med andra biskopsämbeten med säten inom Strängnäs stift.
- att avsätta medel ur stiftsorganisationens budget som bidrag till Svenska kyrkans internationella arbete – Act Svenska kyrkan.

3. Kontinuitet med den kristna kyrkans historiska tradition

Stiftsorganisationen ska verka för att alla uttryck för Svenska kyrkan i Strängnäs stift sker i kontinuitet med den kristna kyrkans tradition, bekännelse och lära. Målsättning-

---

¹ Formuleringen ”Ett hem för församlingarna i Strängnäs stift” är hämtat från stiftsgårdens stadgar.

en är att kyrkolivet i stiftet ska präglas av en kontinuerlig förnyelse genom en aktuell gestaltning av den tradition som vi förvaltar och att den enskilda församlingen framträder som en lokal manifestation av Kristi kyrka. Stiftsorganisationens arbete för detta sker genom:

- att inspirera församlingar till att prioritera kvalitet och tillgänglighet i arbetet med kyrkans beprövade uttryck för kristen tro: gudstjänster, kyrkliga handlingar, kyrkoårets högtider, diakonal omsorg, konfirmandarbete och all annan dopundervisning.
- att bedriva tillsyn över att församlingarna utför den grundläggande uppgiften, att kyrkoordningen efterlevs och att kyrkans tro, bekännelse och lära inte förvanskas. Domkapitel och biskop utövar också tillsyn över kyrkans vignings-tjänst.
- att genom kompetent stöd och dialog i kulturarvsfrågor uppmuntra församlingarna att vårda, levandegöra och nyttja de möjligheter som kyrkans materiella och immateriella kulturarv bär.

Levande församlingar

Församlingarnas grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Stiftsorganisationen ska genom främjande och tillsyn stödja församlingarna i detta. Målsättningen med stödet är att Strängnäs stift ska kännetecknas av levande församlingar, där den grundläggande uppgiften utförs kreativt och i linje med det syfte som kyrkoordningen anger:

Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.²

Vad gäller de fyra delarna av den grundläggande uppgiften: gudstjänst, undervisning, diakoni och mission, arbetar stiftsorganisationen utifrån följande grundhållningar:

Mission

Syftesformuleringen ”att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas” har betydelse för såväl kyrkans utåtriktade arbete som för formeringen av kyrkans befintliga gemenskaper. I sitt utåtriktade arbete behöver kyrkan sprida kunskap om evangeliet och levandegöra dess innehåll på ett sätt

---

² KO, Inledning till 2 avdelningen: Församlingarna.

som är anpassat för en samtid då många människor inte har grundläggande kännedom om det. Kyrkan behöver därtill vara mån om att det finns inkluderande och välkomnande miljöer och gemenskaper att bjuda in till, där människor har möjlighet att växa i tro. I enlighet med Kyrkoordningens markering av barnens särställning i kristen tro ska deras plats i församlinglivet uppmärksammas på ett särskilt sätt.³

Den fortsatta syftesformuleringen om att Guds rike ska utbredas och skapelsen återupprättas innebär att det också ingår i kyrkans mission att delta i Guds kamp för rättvisa och solidaritet med allt skapat. Detta betyder bland annat att arbete med klimat och miljöfrågor i vår tid kan ses som direkt relaterat till församlingens mission och därmed som en del av dess grundläggande uppdrag.

Till missionstanken hör att vi är sända att vara kyrka på den plats vi befinner oss. Det är en plats som vi i vår tid delar med människor av annan religion. Utöver den ekumeniska samverkan som redan vidrörts är det en självklar del av missionsuppdraget att genom interreligiös dialog och samverkan upprätthålla goda relationer till andra religioner som är närvarande på Strängnäs stifts område.

Gudstjänst

Att fira gudstjänst hör till kyrkans väsen. Kyrkan är gudstjänst, lovsång och tillbedjan. I gudstjänsten blir församlingen till som en del i Kristi kropp – en gemenskap av människor där den enskilde står i direkt relation till Gud, sina medmänniskor och sig själv. Ett vitalt gudstjänstliv kännetecknas av att det är anpassat till den lokala kontexten samtidigt som det värnar kontinuitet med kyrkans gudstjänsttradition – den kontinuitet som uttrycker vår kyrkas enhet. Det mest konkreta uttrycket för vår enhet är att vi använder oss av gällande kyrkohandbok för Svenska kyrkan. I nattvarden framträder kyrkans djupaste gemenskap. Därför bör den söndagliga gudstjänsten firas som mässa.⁴

Undervisning

Kyrkans livstydning utgår från dopet. Församlingarna har som uppgift att bedriva dopundervisning, som ger möjlighet att som kristen växa i sitt lärjungaskap och upptäcka sin plats i församlingen. I vår tid behöver undervisningsuppdraget präglas av insikten om att grundläggande kunskap om kristen tro och kyrkans liv inte är allmängods. Grundhållningen är en strävan efter att som kyrka undervisa närhelst tillfälle ges, vilket innebär att betrakta alla möten med människor som potentiella möjligheter för undervisning. Undervisningen behöver ge tillgång till bibelns berättelser, möjlighet att erfara kyrkans tro och praktik, och stimulera till reflektion utifrån det egna livets erfarenheter.

Diakoni

Diakoni är kyrkans tjänande, där kristen tro uttrycks genom kärlek, omsorg och solidaritet med medmänniskor och skapelsen. Genom att utöva diakoni möter vi Kristus i vår medmänniska och arbetar för att hela skapelsen ska upprättas. En trovärdig försam-

---

3 KO, Inledning till första avdelningen.

4 En mer utförlig vägledning till gudstjänst finns i dokumentet ”Enhet i mångfald: Vägledning för gudstjänster i Strängnäs stift”, som utfärdats av biskopen.

lingsdiakoni innefattar både ambitionen att låta församlingslivet som helhet genomsyras av ett diakonalt förhållningssätt och ett arbete med särskilt stöd för människor i utsatta situationer. Det är en självklar utgångspunkt att kyrkans diakonala arbete så långt det är möjligt söker samverkan med andra aktörer och kyrkor för att uppnå goda resultat och stärka goda krafter i samhället.

Stiftsorganisationens stöd för församlingarnas arbete med den grundläggande uppgiften sker genom:

- att erbjuda verksamhetsstöd och relevant fortbildning som rör specifika delar av uppdraget, men som också kan vara inriktade på att generellt stärka förtroendet med kristen tro och med kyrkans kärnuppdrag.
- att stödja utvecklingen av kompetent styrning, ledning och medarbetarskap i församling och pastorat, där rollerna är tydliga och samspelet fungerar väl. Detta kan ske genom utbildningar, överläggningar och genom anpassade utvecklingsinsatser i specifika församlingar och pastorat.
- att utgöra en aktiv part i arbetet med att ta fram och revidera församlingsinstruktioner.
- att främja rekrytering av goda kandidater till kyrkans fyra proflutbildningar (präst, diakon, församlingspedagog och kyrkomusiker) och ha hög kvalitet i den stiftsanknutna delen av proflutbildningarna.
- att säkerställa att kyrkovalet genomförs på ett korrekt sätt. I stiftsorganisationens uppdrag ingår stöd, samordning och information till samtliga valnämnder och nomineringsgrupper i stiftet.⁵

Gott förvaltarskap

Ett gott kyrkligt förvaltarskap utgör ett indirekt stöd till församlingslivet genom att frigöra tid och resurser för arbetet med den grundläggande uppgiften. Men kyrkans förvaltning är också i direkt mening en del av hur kyrkan konkret framträder och behöver stämma överens med kyrkans kallelse att vara Kristi kropp i världen. Gud kallar människan att vara en god förvaltare vilket innebär att relatera till hela skapelsen på ett långsiktigt ansvarsfullt sätt. Strängnäs stifts grundhållning är att all förvaltning i stiftet ska vara resurseffektiv och kännetecknas av ekonomisk, ekologisk, social, andlig och kulturarvmässig hållbarhet.

Stiftsorganisationen ska främja och bedriva tillsyn över att församlingar och pastorat har en god förvaltning och sköter uppdraget som huvudman för begravningsverksam-

---

5 KO, 38 kap 2§.

heten på ett fullgott sätt.⁶ Därtill har stiftsorganisationen en egen förvaltning, bestående av prästlönetillgångar och av egendom som anskaffats för stiftets verksamhet. Stiftsorganisationens egen förvaltning ska utgöra ett gott exempel på effektivt och hållbart kyrkligt förvaltningsarbete.

Stiftsorganisationens stöd till församlingarnas förvaltning sker genom:

- att erbjuda stöd och dialog i förvaltningsfrågor. Stiftsorganisationens stöd eftersträvar i alla delar en effektiv förvaltning som kännetecknas av social, ekonomisk, ekologisk, andlig och kulturarvsmässig hållbarhet.
- att bedriva strukturerad förvaltningstillsyn, som säkrar effektiv och hållbar förvaltning av församlingarnas samlade resurser och att befintligt regelverk efterföljs.
- att tillhandahålla stöd och dialog i kulturarvsfrågor för att ge församlingarna goda förutsättningar att vårda det materiella och immateriella kyrkliga kulturarvet. Målsättningen är ett välskött och levande kulturarv som hålls tillgängligt och i bruk i kyrkolivet, samtidigt som det sköts på ett kulturhistoriskt tillfredsställande sätt. Till detta hör att säkerställa att kulturarvet vårdas i enlighet med kyrkliga kulturminnens lagstadgade skydd i kulturminneslagen. Stiftsorganisationen verkar därtill för att det ska råda god tilldelning av kyrkoantikvarisk ersättning inom stiftet och att utnyttjandet av tilldelningen ska vara hög.

Att erbjuda församlingarna stöd i hållbarhetsfrågor, med särskilt fokus på klimat och miljöfrågor. Under perioden 2020-2030 handlar det bland annat om att inspirera församlingar till att agera i linje med Svenska kyrkans ”Färdplan för klimatet”.

Stiftsorganisationens egen förvaltning ska kännetecknas av:

- att det råder effektiv och hållbar resursanvändning inom stiftsorganisationen. Detta gäller såväl arbetsorganisationen som den egendom som stiftet innehar för sin egen verksamhet.
- att stiftets prästlönetillgångar förvaltas på ett sådant sätt att församlingarna får bästa möjliga hållbara avkastning, med hänsyn tagen till ekonomisk, ekologisk, social, andlig och kulturarvsmässig hållbarhet. En jämn avkastning eftersträvas.

---

6 KO, 6 kap 4 §.

4. KÄLLSPRÅNG

Detta avsnitt lyfter fram några resurser som utgör källsprång för kyrkolivet i Strängnäs stift. Sinsemellan är de av mycket olika karaktär. Men de förenas i att vara tillgångar som Strängnäs stift på ett särskilt sätt vill använda i det nutida kyrkolivet och därtill värna så att de står starka för framtiden.

Strängnäs domkyrka

Strängnäs domkyrka – stiftets katedral, där biskopens stol står – är en synlig manifestation av att stiftet som enhet är större än summan av sina församlingar. Det pågående utvecklingsprojektet ”Domkyrkoberget Strängnäs” syftar bland annat till att stärka den aspekten av domkyrkans roll. Projektet arbetar med att anpassa delar av domkyrkan med omgivning till nuvarande och framtida behov hos församling, stift och stad. Katedralen utgör stiftets nod och centrum, där många möts i samband med diakon- och prästvigningar, stiftsfester, möten och församlingsbesök. I projektets vision ingår att bereda plats för fler sammankomster med ännu bättre förutsättningar.

Stiftsgården Stjärnholm

Stiftsgården Stjärnholm stärker stiftssammanhållningen och utgör en självklar resurs i främjandet av församlingslivet. Stiftsgården ska vara ett ”kyrkans hem i Strängnäs stift”, fungera som samlingsplats för stiftets barn och ungdomar och som miljö för utbildning, gudstjänst, andlig förnyelse och själavård. Stiftsgården är också mötesplats för kyrka, samhälle och kultur, där goda relationer upprätthålls till såväl kyrkliga som externa gäster. Gårdens regelbundna böne- och gudstjänstliv utgör en konkret manifestation av stiftsgemenskapen, vilket bland annat tar sig uttryck i kontinuerlig förbön för stiftets församlingar. Stiftsgården med dess konferensverksamhet, hotell, lägerboende, restaurang, fastighet, kapell och kyrka drivs av en fristående stiftelse.

Svenska kyrkans Unga i Strängnäs stift

”Svenska Kyrkans Unga i Strängnäs stift” utgör som barn- och ungdomsrörelse en självklar resurs i stiftsorganisationens arbete. På stiftsnivå finns en distriktsstyrelse som tillsammans med stiftsorganisationen arbetar med olika stiftsövergripande barn- och ungdomsarrangemang, exempelvis läger. Distriktsstyrelsen verkar därtill för att på olika sätt stärka de ungas plats i församlingarna. Detta genom att skapa sammanhang där ungas frågor lyfts och där det finns utrymme att upptäcka och utforska kristen tro och identitet. Svenska kyrkans unga har särskild koppling till stiftsgården Stjärnholm, men sprider också sina insatser i stiftet geografiskt.

1000 år av kristen närvaro och samverkan

Kyrkans närvaro på vår plats sträcker sig ett knappt årtusende tillbaka, vilket innebär att kristendom på många sätt utgjort en integrerad del i framväxten av vår kultur och vårt samhällsliv. Ambitionen att vara med och bidra till ett gott liv där vi befinner oss, snarare än att forma ett kyrkoliv som löper vid sidan av samhället i stort, är därför en naturlig del av vår kyrkas historiska sätt att vara.

Detta arv utgör en resurs som är värd att värna, odla och anknyta till i det kyrkliga

arbetet. I vår tid, då Svenska kyrkan i allt högre grad framträder som en del av civilsamhället, behöver detta ta sig förnyade uttryck. Inte minst handlar det om en grundläggande inriktning att som kyrka söka och utveckla samverkan med andra samhällsaktörer i arbetet för vår plats bästa.

Strängnäs stiftspastoral anger hur Strängnäs stifts samlade styrfunktioner, med stiftsstyrelse, domkapitel och biskop tolkar uppdraget att verka som stift.

Den innehåller övergripande vägval för hur stiftets styrning vill att de uppgifter som kyrkoordningen tilldelar stiftens ska fullgöras.

Stiftspastoralen är därmed ett identitetsdokument som utgör grund för stiftsorganisationens prioriteringar och arbete. Det arbete som i direkt mening styrs av stiftspastoralen är det som sker inom stiftsorganisationen, det vill säga i förtroendemannaorganisationen på stiftsnivå samt i stiftskansliets arbetsorganisation. Dess påverkan på stiftets församlingar kan beskrivas som indirekt, nämligen via de konsekvenser som stiftspastoralen får för stiftsorganisationens arbete med att främja och bedriva tillsyn över församlingarnas liv.

Övergripande mål

Fram till 2030 ska Strängnäs stift stärkas på tre områden:

